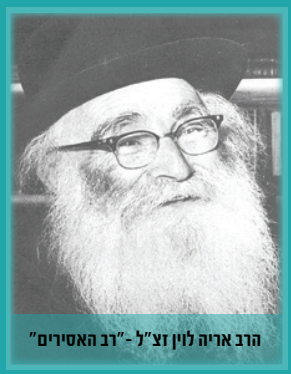
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

ה' תשרי תשפ"ב

גליון מספר 229

פרשת וילך - שבת שובה

דרך חיים

"שובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעונך" (הושע יד ב). מבאר המדרש (ילקוט שמעוני הושע רמז תקלב): "בשם ר' מאיר תני עד ה' עד שהוא במדת רחמים, ואם לאו אלהיך, עד לא יתעביר סניגוריא קטיגורא".

ביאור הדברים הוא על פי דברי המשך חכמה (דברים כט יא) שדייק כי בפרשת ראה אומר הקב"ה "ראה נתתי לפניכם היום ברכה וקללה", ואילו בפרשת ניצבים "ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב את המות ואת הרע". מוות וחיים הוא דבר משמעותי בהרבה מאשר ברכה וקללה, אם כן מה החילוק בין הניסוחים? מיישב המשך חכמה שפרשת ראה נשנתה טרם מצות התשובה, ואז הבחירה בין טוב לרע היא רק בגדר ברכה וקללה, אך בפרשת נצבים אחר מצות התשובה הבחירה הופכת להיות כבר שאלה של חיים ומות. זהו החסד המיוחד של התשובה. הירושלמי (מכות ב ו) כותב כי מצד החכמה והנבואה אין מקום לתשובה, והתורה חידשה שהאדם יכול להתכפר בקרבן - אך זהו דווקא כשבית המקדש קיים, ועוד שהקרבן מועיל בשוגג ולא במזיד, וגם בזה הוא חסד אל מיוחד לקבל את קרבן החוטא כתשובה גמורה. ואילו הקב"ה בעצמו מלמד אותנו כי יעשה האדם תשובה ויתכפר לו. זהו חסד אלוקי מיוחד - מידת החסד שקודם מידת הדין.

אומר הנביא "אנכי אנכי הוא מחה פשעיך למעני וחטאתיך לא אזכר" (ישעיהו מג כה). למה נכפלה מילת "אנכי"? מבאר המדרש (ילקוט שמעוני ישעיהו רמז תעד) על לשון הנבואה "אנכי אנכי הוא מנחמכם" (ישעיהו נא יב) - "אמר ר' אבא בשם ר' שמעון בן לקיש למלך שכעס על מטרונא וטרדה והוציאה מתוך פלטין שלו, לאחר ימים בקש להחזירה אמרה יכפול כתובתי ואחר כך הוא מחזירני, כך אמר הקדוש ברוך הוא לישראל בני בסיני אמרתי לכם פעם אחת אנכי ה' אלהיך, ובירושלים לעתיד לבא אני אומר לכם שתי פעמים אנכי אנכי הוא מנחמכם". הוה אומר "אנכי" נחשב ככתובה, ואילו "אנכי אנכי" הוא כתובה כפולה. בשעת יציאת מצרים עם ישראל נגאלו על ידי משה רבנו, ולכן נאמר רק פעם אחת "אנכי". אך בגאולה העתידה ייאמר "אנכי אנכי", שהקב"ה בכבודו ובעצמו יגאלנו, ולכן היא תהיה גאולה גמורה שאין אחריה שעבוד, כעין כתובה כפולה שלא שייך אחריה שוב גט. כך גם בתשובה נאמר "אנכי אנכי הוא מחה פשעיך", הפשע הוא חטא שנעשה מתוך מרידה בה', ובכל זאת כיוון שהקב"ה בכבודו ובעצמו הוא המוחה את החטא מוחה הוא גם את הפשע "למעני" אף שאין שום הצדקה במחילה זו. לכן מכריז הקב"ה (ישעיהו מד כב): "מחיתי כעב פשעיך" שהם המרידות אז כל שכן שאמחה "כענן חטאותיך" וכל זה בשביל "שובה אלי כי גאלתיך".

המשך בעמוד הבא

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

דרך חיים

הגמרא (יומא פז.) מספרת: "רב הוה ליה מילתא (היה לו סכסוך) בהדי ההוא טבחא (עם הקצב) - לא אתא לקמיה (ולא בא הקצב לפניו להתנצל). במעלי יומא דכפורי אמר איהו: איזיל אנא לפיוסי ליה (בערב יום כיפור החליט רב ללכת לפייסו). פגע ביה רב הונא; אמר ליה - להיכא קא אזיל מר (להיכן אדוני הולך)? אמר ליה לפיוסי לפלניא. אמר: אזיל אבא למיקטל נפשא (הולך רב להענישו במיתה). אזל וקם עילויה (הלך רב והגיע אל הטבח), הוה יתיב וקא פלי רישא (ישב הקצב וחתך עצמות בהמה), דלי עיניה וחזייה (נשא הקצב עיניו וראה את רב). אמר ליה: אבא את, זיל, לית לי מילתא בהדך (אמר הטבח לרב שיילך כי אין לו עניין לשוחח עימו). בהדי דקא פלי רישא אישתמיט גרמא, ומחייה בקועיה, וקטליה (כששיבר את עצם הראש של הבהמה, פגעה בקצב אותה עצם והרגה אותו)". דייק ר' ישראל מסלנט (כוכבי אור) כי בזה שהקצב לא בא לפייס את הרב עדיין לא גזר עליו מיתה, ואף לא זה שרב בא בעצמו לפייסו, אלא במה שלא הסכים לקבל את פיוסו של רב הוא מה שגזר עליו גזירת מיתה. מכאן אנו למדים שבימים אלו שהקב"ה ממציא את עצמו אלינו שנפייס אותו, מה גדולה היא הסכנה אם חלילה לא נעשה תשובה. זהו "שובה ישראל עד ה'" - כל עוד יש מידת הרחמים והקב"ה ממציא עצמו אלינו, קודם שינהג במידת - "אלהיך", שהיא מידת הדין אם לא נזדרז לנצל ימים אלו לתשובה ותיקון. שאם חלילה אין אנו שבים בתשובה, מידת הרחמים עצמה הופכת למידת הדין, אותה הבקשה של ברכה וקללה כבר הופכת להיות שאלה של חיים ומות חלילה.

שבת שלום!

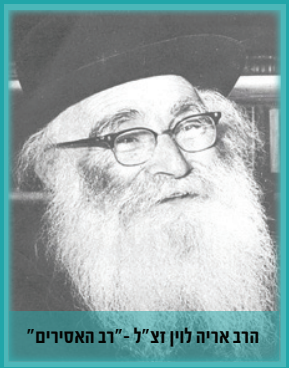
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

כותב העיתונאי שוקי בן עמי:

ימיו של חודש אלול, המה ימים של עגמומיות מה, של חשבון נפש. אנשי ירושלים נוהגים בימים אלה לפקוד קברי אבות, קברי צדיקים. אנשי מעשה עושים לילותיהם כימים בנתיבי התשובה, שכן ימי אלול ימי רצון הם לפני הבורא וחוט של חסד עוטף את עולמו.

בימים אלה היה ר' אריה טרוד במחשבותיו. דומה היה כמי שנגזר עליו ללמד סנגוריה על שולחיו ואשר כל גורלם תלוי במוצא פיו. היה ר' אריה מתייחד שעות ארוכות עם בוראו, מפיל תחינתו בדמעות שליש ונאנח: "רבונו של עולם, כבוש כעסך, רחם עלינו כרחם אב על בנים... ראה כמה זכויות יש לילדיך רבונו של עולם...". כך היה עושה לילות כימים, ומתחנן על כל איש ואשה. וכשהיה מפציע השחר וחוט התכלת נסוך על חוט השני, היה ממלמל "אבא יקר, תהא השעה הזאת שעת רצון מלפניך... ראה כמה זכויות בידיהם רבונו של עולם... מלוא הטנא זכויות, סל מלא מניחים הם לפניך".

היה מונה זכויותיו של כל אחד ואחד, ובתוך כך היה מהרהר ומפשפש גם במעשיו הוא. "שמא לא עשיתי די? שמא יכולתי לעשות יותר?". כך היה מפשפש במעשיו כחנווני הנאמן על פנקסו, והיה כואב ומתייסר ואהבתו לא ידעה גבול. אהבה שאין לתארה במילים, שכל ימיו הרעיפה על הסובבים אותו. כן, כזה היה אותו צדיק מופלא שחי בינינו. סניגור נאמן ואוהב.

לילה לילה היה יושב בחדרו, ממרר בבכי ומעלה זכויותיהם

המשך בעמוד הבא

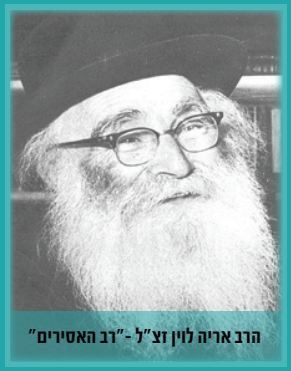
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

של ישראל מהטנא שהביאו לאביהם שבשמים. והיה זה טנא מלא וגדוש. בנים שנעקדו, הרוגי מלכות, עולי גרדום, חללי מערכות ישראל, אבות שכולים, אמהות... והדמעות ניגרו מעיניו וקולו רטט: "ראה רבונו של עולם כמה זכויות יש להם לבניך... ראה עתירתם... אנא, אל מלא רחמים... עשה שקרבנם הקדוש ילמד זכות על צאן קדשים שבראת". כך, עד ששמי הפז שטפו באורם את רחובות ירושלים.

(צדיק יסוד עולם עמודים 303-304)

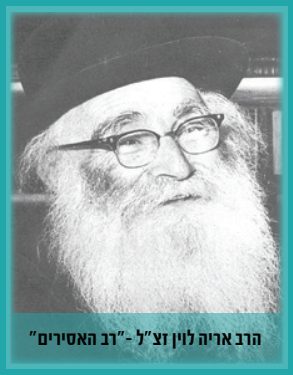
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

ביום רביעי הקרוב יחול ערב יום הכיפורים, יום מיוחד כשלעצמו, ולכן מקצרים האשכנזים באמירת הסליחות ואין אומרים בו תחנון כלל. מדברי חז"ל למדנו שישנה מצוה להרבות בסעודה ביום זה, ונחשב לנו כאילו התענינו בתשיעי ועשירי בתשרי. מטעם זה נהגו לאכול סעודה נוספת עם פת מלבד סעודה מפסקת, ונהגו ללבוש במהלכה בגדי לבן. בסעודה זו אוכלים דגים, כשלעומת זאת מקפידים שלא לאכול בסעודה מפסקת דגים חמים. כן יש שנהגו לאכול ביום זה קרפלך- בשר עטוף בבצק, ומנהג קדום הוא ונאמרו בו טעמים רבים.

אין אוכלים הגברים במהלך ערב יום הכפורים מאכלים שונים, כגון: בשר בקר (וכל דבר שמעורב בו בשר בקר, אלא אם אין לו בשר עוף שאז יאכל מעט בקר ללא שומן), שום, ביצים, מאכלי חלב חמים (לעניין זה קפה או תה עם חלב אינם בכלל מאכלי חלב), יין, בירה לבנה, מאכלים מתובלים או חמוצים במיוחד (כלימון ומלפפון חמוץ).

מנהג ישראל לעשות 'כפרות' בערב יום כיפור, כשהזמן הראוי לעשותם הוא קודם עלות השחר (5:12), ואם ניתן יש לשחוט את התרנגול גם כן בזמן זה. המנהג לעשות כפרות על תרנגול, דג או כסף ולומר "זה הכסף יילך לצדקה/ התרנגול יילך לשחיטה/ הדג יילך למיתה". יש לעשות כפרות לכל אחד מבני ביתו. אם עושה כפרות על תרנגול- הזכרים יעשו על תרנגול זכר והנקבות עושות על תרנגולת, ואם עשו להיפך יצאו ידי חובה. נהגו שאשה הרה שעושה כפרות תיתן סכום כפול של כסף לצדקה גם על עוברה, ואם עושה כפרות בתרנגולת תעשה על ב' תרנגולות ותרנגול- משום הספק האם מדובר בתינוק או תינוקת, אלא אם יודעת את מין העובר שאזי תעשה לפי מינו בנוסף לתרנגולת בה משתמשת עבור עצמה. כאשר בעל הבית עושה לבני ביתו נכון שיעשה להם אחר שעשה לעצמו, שיבוא טהור ויכפר על אחרים.

הרמ"א הביא מנהג ללכת לבית הקברות גם בערב יום הכיפורים כבערב ראש השנה. אך תמהו עליו הפוסקים משום שיום זה דינו כיום טוב, ולכן מנהג זה לא נתפשט בישראל. אמנם הנוהג כך יש לו על מה לסמוך. נוהגים הגברים לטבול במקוה טהרה משעה חמישית (11:34) כבערב ראש השנה. כשאי אפשר לטבול במקוה כשר, כבשנה זו, ניתן לקיים טהרה זו על ידי טבילה בארבעים סאה מים שאובים

המשך בעמוד הבא

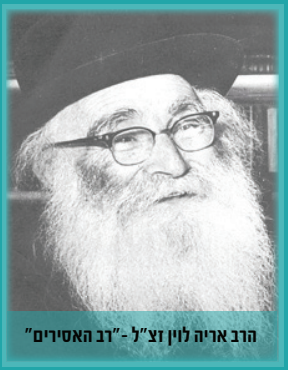

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

(331 ליטר, כבריכה וכדומה) או ברחיצת תשעה קבין, הוה אומר לעמוד תחת ברז במשך כארבע דקות. קודם העמידה תחת המים יש להרטיב את כפות הרגליים העומדות על רצפת המקלחת, כדי שיהיה חיבור בזמן הרחיצה, ויעמיד ידיו בסמוך לגוף אך לא כך שדבוקות לגוף כדי שלא תהיה חציצה. כל זה בשונה מטבילת נשים שרחיצה או טבילה במים שאובים לא מועילה להן. טרם הטבילה או הרחיצה ראוי שיקפידו הגברים על קציצת הציפורניים בידיהם ורגליהם וניקוי כל לכלוך שעל גופו למניעת חציצה כדין טבילת מצוה.

מתפללים תפילת מנחה גדולה (החל מ-13:06) ומתוודים וידוי ארוך בתפילת הלחש, משום החשש שמא יינזק בסעודה המפסקת ולא יספיק להתוודות. לאחר התפילה ניגשים לאכול סעודה מפסקת קודם הצום. את הסעודה מפסקת עורכים על פת כדין סעודת יום טוב, ונהגו רבים לטבול את הפת בדבש או במלח ודבש. יש להקפיד לסיים את הסעודה ולצחצח פיו עד שעת כניסת החג (18:26).

הנשים מדליקות נר בערב יום כיפור ומברכות "להדליק נר של יום הכיפורים" וברכת "שהחיינו". למנהג בנות ספרד אין מברכות את ברכת "שהחיינו", שיוצאות ידי חובת ברכה זו מפיו של החזן אחר תפילת "כל נדרי". בנוסף יש המקפידים להדליק נר נשמה לעילוי נשמת יקיריהם, ובכל אופן יש להדליק נר שידלוק עד סוף הצום לטובת ברכת "בורא מאורי האש" בהבדלה שבסוף הצום, כפי שיבואר לקמן.

קודם השקיעה (18:47) מתעטפים הגברים בטלית בברכה ומזדרזים לבית הכנסת לאמירת "כל נדרי", כאשר נכון לסיים את אמירתו קודם השקיעה, או עכ"פ להתחיל קודם השקיעה ולסיים בזמן בין השמשות. הגברים מזדרזים קודם החזן בברכת "שהחיינו" על קדושת היום על מנת שיוכלו לענות "אמן" על ברכתו. נהגו בני אשכנז להקדים ולומר ביחידות 'תפילה זכה' ובני ספרד נהגו להקדים ולומר את פיוט 'לך אלי'. גם אדם שנאלץ להתפלל ביחידות מפאת המצב הבריאותי יאמר כל נדרי, על אף שמעיקר הדין יש צורך בג' בוגרים להתרת נדרים, משום הרמזים העמוקים והנשגבים שיש בהתרת נדר עליון. אך עלינו לדעת שאין בכך משום התרה לנדרינו, ולכן אדם שלא התיר נדריו בערב ראש השנה יזדרז להתיר נדריו כדין בפני שלושה טרם יום הכיפורים, ובשעת הדחק ניתן אף להתיר בשיחת טלפון עם ג' גברים בוגרים (כפי שהארכנו בדבר זה בעלון נצבים).

המשך בעמוד הבא

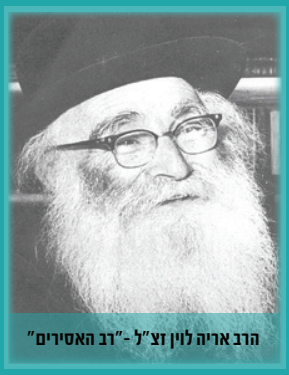
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

ביום הכיפורים ישנם חמישה עינויים- אכילה ושתייה, סיכה, רחיצה, נעילת הסנדל ואיסור התייחדות איש עם אשתו;

איסור אכילה ושתייה הוא איסור מן התורה. חולה שרופא ציווה עליו לשתות או לאכול, יש להיוועץ עם רב מובהק כדי לדעת איך לנהוג. ברוב המקרים אין צורך גם לאכול וגם לשתות, וגם כששותים בהיתר אין צורך ללגום יותר מ-40 CC מים או 37CC משאר משקים שזה שיעור האיסור מהתורה שעונשו כרת. בין שתייה לשתייה יש להמתין תשע דקות, ובעת צורך של ממש ניתן להסתפק בהמתנת חמש דקות. על כל פנים כדי לא להיכנס לספקות יש לציין לרב פוסק מה אמר הרופא ולקבל הדרכה מדויקת. בכלל זה גם נשים הרות ואחר לידה או הפלה חלילה יתייעצו עם מורה הוראה מובהק בהתאם לקושי ההיריון, רקע קודם, מחלות רקע או תסמיני קורונה חלילה. [הלכות צום לחולה קורונה - מובאות בחלק השו"ת].

אין לרחוץ ביום כיפור, לכן אדם שקם בבוקר נוטל את ידיו עד סוף קשרי אצבעות, דהיינו החיבור בין אצבעותיו לכף היד. אמנם מי שמותר לאכול ביום הכיפורים, נוטל ידיו כרגיל קודם אכילת הלחם, משום שנטילה זו היא מצוה. כן הכהנים נוטלים ידיהם כרגיל קודם ברכת כהנים. אדם שנגע בדבר מלוכלך או בנעליו ירחוץ את המקום המלוכלך בידיו.

אין לסוך ביום כיפור, ובכלל זה שימוש בבושם או במיני קוסמטיקה של נשים. אמנם אדם שסובל מריח רע יכול להשתמש בדיאודורנט שמותר לשימוש בשבת, שאין זה לשם תענוג אלא למניעת עוגמת נפש.

אין נועלים נעלי או סנדלי עור, כשהמנהג לחנך גם את הילדים שלא להשתמש בנעלי עור, בעיקר כיום שיש תחליפים נוחים. אמנם ילד אשר סובל מכך יכול להמשיך להשתמש בנעליו הרגילות. כן ניתן להקל ללבוש נעליים נוחות שאינן מעור, כגון 'קרוקס' ודומיו, אמנם המחמיר בכך תבוא עליו ברכה.

ביום זה מתפללים חמש תפילות- ערבית, שחרית, מוסף, מנחה ונעילה. בתפילת ערבית אחר סיום התפילה אומר הש"ץ 'סליחות', ובתוכן אומרים י"ג מידות של רחמים. אדם המתפלל ביחידות מפאת המצב הבריאותי או כל סיבה אחרת לא אומר את י"ג המידות (ועוצר אחר המילים "על פניו ויקרא"), ויש מקילים באמירת י"ג מידות ביחיד אם אומרן בטעמים כקורא בתורה, ואז ראוי להמשיך עד "ועל רבעים"

המשך בעמוד הבא

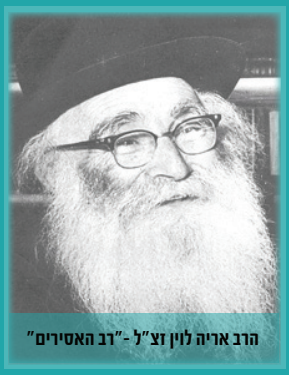
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

ובדיעבד יכול לחתום ב"ונקה". אמנם רבים מפוסקי אשכנז וכן הנוהגים על דרך הסוד נמנעים לחלוטין מאמירת י"ג מידות. בתפילת שחרית קוראים אנו את תחילת פרשת אחרי מות (ויקרא טז), ומעלים ששה עולים. ולאחר הקריאה מפטירים בישעיה פרק נז. בתפילת מנחה קוראים בתורה את 'פרשת עריות' (ויקרא יח) ומפטירין בספר יונה. אדם שאינו יכול לבוא לבית הכנסת מפאת חולי או בידוד יכול לקרוא בביתו את קריאת התורה וההפטרה בלא הברכות. בתפילת מוסף אומר הש"ץ את 'סדר העבודה', אדם שנאלץ להתפלל ביחידות יאמר בביתו את סדר העבודה במלואו, ואף יכול להשתחוות בביתו בכל מקום בו כורעים ומשתחווים בבית הכנסת, שאין דומה השתחוויה זו לנפילת אפיים שמזקיקה הימצאות ספר תורה במקום.

עיקר עבודת יום הכיפור הוא הוידוי, ואומרים אנו במהלך היום עשרה וידוים- אחד בכל תפילה ואחד בחזרת הש"ץ של כל תפילה. גם כאן, אדם שנאלץ להתפלל ביחידות אחר שסיים את תפילת הלחש שלו יכול לומר את הפיוטים אותם אומר שליח הציבור בחזרת התפילה ולהתוודות, אך כמובן לא יאמר דברים המצריכים עשרה - כחזרת הש"ץ עצמה, קדושה ו'מודים'.

תפילת נעילה יש להתחיל כחצי שעה לפני השקיעה (שזמנה 18:45). תפילה זו הינה התפילה הנועלת וחותמת יום מקודש זה, ולכן יש להתאמץ ביותר לכוון בה. בחזרת הש"ץ של תפילת נעילה נוהגים לומר 'סליחות' ובתוכם י"ג מידות של רחמים. בתפילה זו אנו משנים את הנוסח בתפילת הלחש וב"אבינו מלכנו" ל"חתמנו" ו"חתום". אם הגיעו לברכת כהנים קודם השקיעה נושאים הכהנים את כפיהם, ויש המקילים עד 13 דקות לאחר מכן. אמנם אם לא הספיקו להגיע לברכת כהנים עד שעה זו- לא יישאו כפיהם. אחר צאת הכוכבים (19:04) אומרים 'קדיש תתקבל' ותוקעים בשופר. זמן התקיעה וסוג התקיעות נתון בשינויי מנהגים, והתוקע יקפיד לומר "ברוך המבדיל בין קודש לחול" קודם שיתקע.

אדם בריא שיכול להמתין עם האכילה יקדים ויתפלל ערבית בנחת, יוסיף בברכת "אתה חונן" את הבדלת "אתה חוננתנו" ולאחר התפילה יאמר קידוש לבנה, ורק לאחר מכן יבדיל על הכוס. את ההבדלה נעשה על הכוס כבכל מוצאי שבת. לא מברכים על הבשמים במוצאי יום כיפור משום שאין ביום זה נשמה יתירה, וכיוון שברכת "בורא מאורי האש" נתקנה דווקא במוצאי שבתות אין מברכים אותה אלא על 'נר ששבת'- כלומר נר ששהה דולק לאורך כל יום הכיפורים.

המשך בעמוד הבא

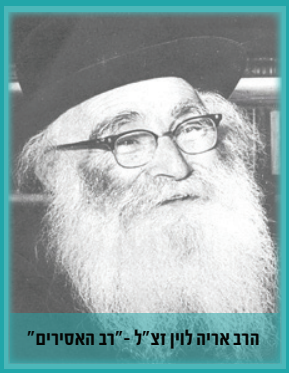

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

אחר ההבדלה עושים סעודה של שמחה, כלשון הפסוק "לך אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך כי רצה כבר רצה אלוקים את מעשיך", שאנו שמחים על כך שאנו בטוחים שיצאנו זכאים בדין. נהגו ישראל ללכת מחיל אל חיל ולצאת ממצוה למצוה, ולכן נוהגים להתחיל במוצאי יום כיפור בבניית הסוכה.

ביום חמישי שאחר יום כיפור נוהגים לקום מעט מוקדם מהרגיל להתפלל תפילת שחרית. בימים שבין יום הכיפורים לסוכות אין אומרים תחנון (עד סוף חודש תשרי). בני אשכנז אומרים בימים אלו "למנצח" ו"אל ארך אפיים", ובני ספרד אין אומרים כדין שאר ימים שאין אומרים בהם תחנון. ימים אלו הינם ימים של הכנה לקראת חג הסוכות- בניית הסוכה, בחירת ארבעת המינים והכנות לחג הקדוש הקרב ובא.

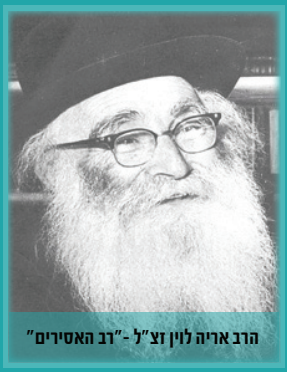
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

שו"ת

עם הרב חיים אידלס

שאלה | מה דין הצום לחולה קורונה עם או בלי תסמינים?

תשובה | חולה קורונה מאומת בלא תסמינים מחויב לצום, אם חש חולשה גדולה או סחרחורת ישתה שתיה מזינה לשיעורים, משום שיתכן והצום בשילוב המחלה מזיק לגופו. כשלעניין זה חולה קורונה הוא 10 ימים מרגע זיהוי הנגיף (10 ימים X 24 שעות).

חולה קורונה עם תסמינים בלא חום שותה שתיה מזינה לשיעורים כבר מליל יום הכיפורים. אם יש לחולה גם חום הוא בגדר חולה שיש בו סכנה, ואוכל ושותה כרגיל, ככל אדם שיש לגביו מצב של פיקוח נפש.

חולה שנמצא בשלבי החלמה מהמחלה, כך שעברו הימים בהם הוא מדבק, ובכל זאת חש תסמינים -שותה לשיעורים מבוקרו של יום הכיפורים, עד חודש לאחר שחלפו התסמינים. והוא ככל אדם שעבר ניתוח פנימי ונמצא בשלבי ההחלמה. באם המחלה הצריכה טיפול נשימתי יש להיוועץ ברופא עד כמה חודשים אחר המחלה, כל עוד ישנה השפעה מן המחלה.

אדם בבידוד שלא התברר עדיין כחיובי ואינו חש תסמינים - יצום כרגיל. אדם בבידוד שלא התברר כחולה מאומת והחל לפתח תסמינים נחשב מבחינה הלכתית כחולה קורונה, עד שיוכח אחרת, וממילא דיניו כדלעיל.

שאלה | האם אדם מבודד יכול לומר "אבינו מלכנו" בעשרת ימי תשובה וביום כיפור?

תשובה | ניתן לומר "אבינו מלכנו" ביחיד כפסק הריב"ש (סימן תקיב) והשבות יעקב (ג מב) שכתב "לא ידעתי למה לא יאמרו ביחיד הלא עיקר התפלה הוא תפלת יחיד". וכן פסק האליה רבה (סימן תקפד) והמטה אפרים. אם כי לכאורה מדברי רבי עקיבא שירד לפני התיבה ואמר אבינו מלכנו, משמע דבעי מנין, אך למעשה יאמר אבינו מלכנו גם ביחיד, שכאמור נתקן כעין תפילת שמונה עשרה.